

مکتب خوارزمی

مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه

نقش آزادی خواهان مازندران

در جنبش مشروطه و فتح تهران

نوشته

سالار فاتح (علی دیوسالار)

به اهتمام
منوچهر خواجه نوری

مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه

ISBN: 978-964-9802-93-2

تهران - ۱۳۹۱

مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه
مکتب خوارزمی : ۹۷۷۱ - ۵۷۷۱ شماره کتابخانه

فهرست

مقدمه ۷

فتح تهران و اردوی برق ۹

یادداشت‌های تاریخی راجع به فتح تهران ۳۱

اردوی برق ۱۳۳

تصاویر و اسناد ۱۶۷

نمایه عمومی ۱۹۷

در این نوشتار سعی خواهد شد یکی از تاریخ سلاطین دوران
پرولاطم مشروطیت معرفی شود. سرگذشت و زندگی سالار فاتح از
جملات حرکت‌ها و جنبش‌های آن ایام بویژه در شمال ایران بررسی
شده و به نقش مؤثر او در فتح تهران در زمان استبداد صغیر و پس از
آن اشاره می‌گردد (نقل به مضمون).

کتاب نقش آزادی خواهان مازندران در جنبش مشروطه و فتح
تهران که از گردآوری یادداشت‌های پدر بزرگم مرحوم سالار فاتح به
نگارش درآمده شرح مبارزات آزادی خواهانه و نخستین ناپلیر او و
پادشاه در راه رسیدن به حکومت مشروطه می‌باشد که سرانجام به
فتح تبریز و مادامک و بالاخره تهران انجامید و بلا تردید دستاورد
گران قیمتی در تاریخ معاصر این سرزمین به شمار می‌رود. سالار فاتح

که از خطه مازندران سربرآورد و سالاری خودساخته بود در دوران استبداد صغیر میان مبارزان راه آزادی چهره‌ای آشنا بود لکن پس از استقرار حکومت استبدادی رضاشاه از آن جا که موضع خود را تغییر نداد مغضوب واقع شده دچار زندان و تبعید گردید و بتدریج در محاق فراموشی فرورفت.

امید است نسل جوان ما با آشنایی به تاریخ پر نشیب و فراز ایران خدمتگذاران خود را بشناسد. لازم به ذکر است این کتاب در سال ۱۳۳۷ شمسی با نام «یادداشت تاریخی راجع به فتح تهران» به چاپ رسیده است.

منوچهر خواجه‌نوری

تهران - ۱۳۹۰ خورشیدی

پیشگفتار چاپ نخست

پدرم مرحوم علی دیوسالار، وصیت کرده بودند که کتب موجود ایشان را تحت نظر جناب آقای دکتر غلامحسین صدیقی، استاد محترم دانشگاه که به لحاظ قرابت و مقام علمی، مورد علاقه خاص و اعتماد و احترام او بودند و وجود ایشان را مایه افتخار کشور ما می دانستند، به طبع برسانم. به جهاتی طبع این کتب به تأخیر افتاد تا بالاخره امسال تصمیم گرفتم به هرنحو شده، وصیت پدرم را اجرا کنم و چون یادداشتهای فتح تهران و اردوی برق از نظر روشن کردن تاریخ مشروطه ایران دارای اهمیت بود، ابتدا به طبع و نشر آن پرداختم. اینک از جناب آقای دکتر غلامحسین صدیقی که با وجود کثرت مشغله، به لحاظ محبتی که به مرحوم پدرم داشتند، خواهش او را پذیرفته مساعدتهای ذی‌قیمتی در نشر این کتاب مبذول فرموده‌اند، تشکر می‌کنم و امیدوارم با مساعدت ایشان بتوانم بقیه تألیفات مرحوم علی دیوسالار را نیز به زودی چاپ و منتشر کنم.

زهد دیوسالار

سال ۱۳۳۷ خورشیدی

که در خطه مازندران سر برآورد و سالاری خود ساخته بود در دوران
استبداد صغیر میان مازندران راه آزادی جبهه های آشنا بود لکن پس از
استقرار حکومت استبدادی رضاشاه از آن جا که موضع خود را تغییر
نداده محسوب واقع شده دچار زندان و تبعید گردید و بتدریج در
سال ۱۳۰۵ قمری فوت شد.

امید است نسلی جز نسل ضعیف باقی نماند چنانکه در ایران
هم در مکتب کوران خود را برپا داشت. لازم به ذکر است این کتاب در سال
۱۲۴۵ هجری قمری در مشهد در دسترس رسید و در آنجا به نفع نگاهداری
شد و بعدها در قزوین نیز به دسترس رسید. زلفه آب که بگفته شد از آنست که
در زمان رضاشاه در محله ولفه و شبانیه که در آنجا در زمان رضاشاه
به ریشه استبداد استوار گردید و از آنجا به پیشروان و پیروان
آن زمانه راه یافت و در سال ۱۳۰۵ هجری قمری در قزوین به
دست آمد و در آنجا در دسترس رسید و در آنجا به نفع نگاهداری
شد و بعدها در قزوین نیز به دسترس رسید. زلفه آب که بگفته شد از آنست که
در زمان رضاشاه در محله ولفه و شبانیه که در آنجا در زمان رضاشاه
به ریشه استبداد استوار گردید و از آنجا به پیشروان و پیروان
آن زمانه راه یافت و در سال ۱۳۰۵ هجری قمری در قزوین به
دست آمد و در آنجا در دسترس رسید و در آنجا به نفع نگاهداری
شد و بعدها در قزوین نیز به دسترس رسید.

تذکره اعیان خاندان قاجاریه

شرح احوال میرزا علی خان دیو سالار

ملقب به سالار فاتح

پدر میرزا علی، میرزا رضاقلی کجوری کالجی و مادرش گوهر خانم،
دختر حاجی میرزا عبدالرحیم نوری یاسلی معروف به حاجی وزیر
بود. پدر و مادر او با یکدیگر پسر دایی - دختر عمه بودند. وی در سال
۱۲۴۵ شمسی در کجور متولد شد. در کودکی وی، مادرش، هنگام
وضع حمل، درگذشت و پدرش همسر دیگری اختیار کرد و به میرزا
علی چندان عنایت و توجه نداشت. پس از چند سال که از سن میرزا
علی گذشت، دایی او، میرزا محمدخان، که در قریه یاسل نور زندگی
مرفه ای داشت او را نزد خود برد و او یک چند در یاسل ماند و سپس
زمانی که میرزا رضای صدیق الدوله (عم مادر میرزا علی) در آذربایجان
در دستگاه مظفرالدین میرزا ولیعهد بود و حاجی وزیر (جد مادری
میرزا علی) نیز آنجا قدرت و تمکنی داشت در حدود شانزده سالگی
همراه پدر خود، میرزا رضاقلی، به تبریز رفت. اما آثار رشد و ذوق از
همین وقت در میرزا علی ظاهر بود چنانکه در سال ۱۲۹۸ هجری
قمری در خوی برای مهرخان والی، حاکم آنجا، مسمطی ساخت و